

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnštvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Novi časi, nove šege.

II.

Dobro pol življenja človek upa in če smemo tako reči, živi le od upanja in slabo stoji za-nj, kedar več upanja nima. A kaj je z drugo polovico našega življenja? Upanje samo nam je premalo, treba nam je tudi česa, kar se prime, kar naša roka otiplje in želodec prebavlja.

Upanje, naj bi še toliko lepo bilo, ne more nas nasititi, s časom nam ono preseda in mi čemo resnico; stvar, katero smo upali, mora nam priti pred oči, moramo si je užiti; če je ni, damo tudi upanja po njej slovó, sicer pa se nam more reči, da živimo le v negotovih sanjah.

Tako je naše življenje v občé, a treznim, čez vso navado nam je biti treznim še v političnem življenju. Da ne zapremo srca v tem koj s kraja upanju boljih časov, to je modro in rodi nam lahko dober sad, toda ves čas ali predolg čas prepustiti se takemu upanju, če kje in če komu, nam, slov. ljudstvu na Malem Štajarju ne kaže. Premalo imamo ves čas sem za to uzroka in tudi v sedanjem času nismo v tem na boljem.

Beseda svitlega cesarja: Naredite mir med mojimi narodi! — ta beseda je v nas veselo upanje vzbudila ta čas, ko je grof Taaffe stopil na čelo tostranske vlade. Beseda cesarja, dejali smo, dala bi se izpeljati in lahko bi postala resnica, ako je le količkaj pri c. kr. vladi dobre volje. Da bodo narodi ali bolje bomo rekli, da bodo vodje t. j. možje, ki imajo za-upanje poedinih narodov, strnili se s časom v taci naredbah, katere bodo vsem narodom prav hodile, to smo upali ali česar smo upali, tega dosehal nismo učakali in to pač mi, Slovenci, še najmanj. Uže sedmo leto teče, kar stoji grof Taaffe na čelu c. kr. vlade, v njej si je že tudi izpremenil osebe ministrov večkrat, toda kaj smo v tem času učakali?

Nič ali še manje, kakor nič. Pri nas, ako

imamo pred očmi samo nas, kar nas biva na Malem Štajarju ali tudi na Koroškem — pri nas, pravimo, smo upali ali tega, česar smo upali, nismo še najmanj reči učakali. Še veljajo tiste postave, katere so nam sicer v srenji, v šoli, v cerkvi neznosna bremena naložile, ali da bi nam kake pravice dajale, take, katere bi bili veseli, tega se gledé njih še nismo prepričali.

Osebe, v katerih rokah je izpeljevanje postav in vladnih naredeb, vse so do mala še prav tiste, kakor jih je bila vlada, nam do cela nasprotna, razpostavila po naših uradih; kar pa se je izpremenilo pri teh uradih, nismo razpoznali, da bi nam novi možje bolje želeli, narobe, ti so še-le stopili iz velike večine na stran naših najhujih nasprotnikov. S temi so držali velikrat, za naše želje pa so imeli le gluho uho. Skorej brez izjeme še velja vse to o možih, ki so sedaj pri nas svétniki c. kr. vlade.

Naši oni niso, to vé vsak otrok, tega tudi nismo upali, toda upali smo (ali po pravem ali po krivem, to sedaj že lahko vemo), da bomo pri njih vsaj pravico našli. Ali pa smo to si učakali? Če pomislimo, da se je dosehal vsaka konfiskacija, ki je zadela kak slov. list, recimo: „Slov. Gospodarja“, ali Slovincem prijazen list, n. pr. „Südst. Post“, potrdila od najnižje do najvišje gosposke, ne pa tako tudi konfiskacije „D. W.“ ali pa „M. Z.“, kaj če človek na to reči? Isto tako je „Südst. Post“ obsojena, kedar koli pride v Celje pred porotno sodbo, in „Slov. Gospodarju“ se ni in ne godilo bi se mu bolje, ko bi pri njem prišlo do tega in ves ta čas, kar je grof Taaffe na krmilu c. kr. vlade, ni se ne „D. W.“, ne „M. Z.“ in ne „Tagespost“ nobeno krat še obsodila, čeprav so jo že večkrat tožili in to ne iz tako puhlih, ničevih uzrokov, kakor se je to pri naših ali nam prijaznih listih in to ne enkrat zgodilo. Od kodi ta razlika v sodbi?

Škode ne želiwo nikomur in torej tudi ne tem ali v občé listom, ki so v službi našim

nasprotnikom, toda kdor ima oči, lahko vidi, kje tiči vzrok vsega tega. V tem, kakor govoré ti listi, išče ga človek zastonj, tudi tak, ki ni prijazen slov. ljudstvu, ne more reči, da je v teh listih beseda, kakor je doma v pošteni družbi, še manj pa, da mahamo mi, kakor pravi lopovi, po naših nasprotnikih.

Slov. ljudstvo po takem uvideva lahko z vsacim dnevom bolj, da upanje naše, češ, da pride z grofom Taaffejem novó in pravičniše življenje med avstrijska ljudstva, ni srečno in ni mu torej jemati za zlo, ako gleda tudi v tem, kakor na neko šego, katere ne hvali nihče ali prikazuje se po svetu že čedalje bolj in to pri nas po gostem. Ime ji ni lepo in mi ga tedaj zamolčimo, toliko pa rečemo, da je pri nas ne mara pravi — mož.

0 naši ravnopravnosti.

Ako kje kedaj, vidimo iz naslednjih vrstic, kako da se godi nam na naših domačih tleh. Trje bi se nam ne godilo, ko bi želeli na popolnem tujih krajih, naj bi se z nami govorilo v oni besedi, katero zastopimo. Mi za dnes podamo samo popis teh dogodeb, a pridržimo si še besedo za drugi krat. Tudi „Slov. polit. društvo“ v Mariboru, v čegar rokah so vsi dotični prepisi, upamo, da stopi v svojem času gledé teh in enacih reči na noge.

„Kako se krajni šolski svet pri sv. Kuni-gundi na Poh. bori z okrajnim šolskim svetom Konjiškim za slovensko uradovanje, posname se lahko iz naslednjih dogodeb:

1. Meseca junija 1884 poprosil je bil krajni šolski svet soglasno, naj mu okrajni šolski svet slovensko dopisuje.

2. Neuslišán zahteva krajni šolski svet v seji 17. decembra 1884 soglasno slovensko dopisovanje, ker razun gosp. župnika in učitelja nihče nemško ne razumi, hočejo pa vsi izvirnike čitati in razumeti. Nemški dopisi se od sih dob vsi nazaj pošiljajo.

3. Okrajni šolski svet v Konjicah ukaže nemške dopise sprejemati in reševati, nezadovoljnim s tem pa rekurirati na deželni šolski svet, dne 2. febr. 1885.

4. Na to krajni šolski svet odgovori: da ne bode še le po rekurzih iskal pravice, katero že ima po naravi, od države in cesarja, ampak se bo te kar poslužil: dne 22. februvarja 1885, šte. 4.

Zopetni sprejem nekaterih nazaj poslanih nerazumljivih dopisov pa na to jih vsiljujejo proti prejemnici.

5. Okrajni šolski svet poroča dežel. šolskemu svetu, kaj se godi; dne 31. maja 1885, šte. 89, in verjetno je, da tudi priporoča, naj se Pohorci prisilijo. Vsled tega pride od okraj. šolskega sveta odlok, da ima zavoljo zamuje-

nega rekurza njegov nemški ukaz pravno moč. Ta ukaz se ponavlja, ter se nadaljevanju upornosti ali renitence naj ojtrejše kazni zapre-tijo: dne 22. junija 1885, šte. 309.

6. Krajni šolski svet na to odgovori, da za zvesto spolnjevanje naturnih, državnih od cesarja potrjenih postav ne more zaslužiti sponosa upornosti. Tudi se mu ni povedalo, zoper katero postavo se upira. Zato pošlje ovi sponos spoštljivo nazaj: dne 23. avgusta 1885, šte. 31.

7. Okrajni šolski svet bojda v tretjič ostre kazni zapreti; dne 11. oktobra 1885, šte. 434. Ta nemški ukaz, ker je za nje nerazumljiv, pošlje se nazaj in krajni šolski svet ostane molčé pri svojem, in pošilja vse nemške dopise nazaj.

8. Zdaj prevzame okrajno glavarstvo Celjsko eksekucijo v svojo roko; ponovi ukaz, nemške dopise sprejemati in rešiti, prepóve pet zopet doposlanih nemških dopisov nazaj poslati, češ, da jih bo sicer Celjski berič na tukajšnje stroške zopet prinesel in se še povrh kazen do 20 gld. zapreti; c. kr. okrajno glavarstvo v Celju, dne 11. decembra 1885, šte. 30.900.

9. Na to krajni šolski svet, dne 24. januvarija 1886, šte. 3, odgovarja, zanika ukaza pravno moč, ostaja na svojem stališču trpeče brambe svoje pravice, ter pusti pet nemških dopisov na mizi na razpolago.

10. Okrajno glavarstvo pošlje po županu Št. Jungerškem, Val. Kanglerj-u in načelniku Juriju Potniku nemški dopis okrajnega šolsk. sveta, dne 26. januvarja 1886. Krajni šolski svet županu nerazumljivi dopis nazaj odrajta 29. januvarija 1886, šte. 1, župan ga v Celje nazaj pošlje.

11. Okrajno glavarstvo pošlje župana in 2 prič; kmeta Kaleba in Lukeža, nek nemški dopis šolsk. načelniku Juriju Potniku na hišo pribit. Kaj da je v tem listu, to se ne vé. — Potem došel je nemško-slovenski dopis, ta se je sprejel in rešil.

12. 5. marca 1886, šte. 3789, dobi župan od okrajnega glavarstva spet nemški šolski dopis in ukaz, ga vpričo 2 mož načelniku na hišo pribit; poslal je župan, ker nobeden ni hotel temu delu za pričo iti, vso reč kot neizpeljivo v Celje nazaj.

Tako stoji stvar zdaj, in krajni šolski svet pričakuje mirno ali zapretenih kazni in rubežev, ali pa potrebne svoje pravice, katera mu gre in katero tirja.

Opomniti je še, da so bili o tej stvari vsi sklepi krajn. šolsk. sveta soglasno storjeni; da šolska in politična oblast dopise, v katerih s kaznimi pretite, v lepi slovenščini pošiljate. Gotovo jo tudi, da po takem stiskanju, mučenju in „slepe miši lovljenju“ z ubogim kmetom, njegova ljubezen in spoštovanje do oblasti ne more rasti.

Originali prepisov so pri šolski in politični gosposki.

Krajni šolski svet sv. Kunigunde na Pohorju,
dne 14. marca 1886.“

Gospodarske stvari.

Znamenja dobre kokoši jajčarice.

Marsikatera gospodinja redi celo tropo kokoši okoli hrama, pa vendar ji primeroma premalo jaje po svojem številu nesejo. Vzrok te nedostatnosti pa leži v tem, da ne zna dobrih jajčaric od slabih razločevati. Le dobre jajčarice bi se morale za rejo obdržati. Zato hočemo tukaj nekaj znamenj dobre jajčarice našim gospodinjam povedati, da se znajo po njih pri izbiranju dobrih jajčaric ravnati.

Prvo znamenje je greben in pa brada. Kolikor bolj temno-škrlataste rudeče barve je greben in brada o času, kedar kokoši začno nesti, toliko boljše jajčarice so kokoši. Srednje in slabe jajčarice imajo bledorudeč greben in brado, ušesnice pa so umazano-belkaste in zažoltelo-roževito rudeče. Drugo znamenje je perje okoli zadnjega dela trupla. Kolikor bolj je to perje šopu podobno, ki je skoraj tako, kakor v cvet se razpuščajoča artišoka, toliko boljša jajčarica je kokoš; če je pa perje gladko in se trupla tesno drži, je to znamenje, da kokoš ni posebna jajčarica.

Ako se kokošim med pičo zadostivna množina otolčenih jajčnih lupin ali apna pomeša, tako to pomaga, da kokoši ne le rade jejo, ampak tudi da dva do trikrat toliko jaje nesejo. Dobro rejena kokoš more veliko jaje nanesti vendar pa tega ne more, če ji manjka snovi, iz katere se dela jajčna lupina, ko bi sicer njena hrana tudi prav redivna bila. Morala bi do cela prenehati jajca nesti, ko bi se le z brezapneno hrano in z vodo redila.

Sejmovi. Dne 9. maja v Arnožu. Dne 10. maja v Brežicah, v Podplatu, pri sv. Primonu, v Središču pa v Trbovljah. Dne 12. maja na Planini in v Slov. Gradcu. Dne 13. maja v Gradcu.

Dopisi.

Iz Maribora. (Majnikova veselica v dijaškem semenišču.) Na belo nedeljo smo v semenišču kaj veseli večer imeli. Predstojništvo semeniško je razposlalo načrt majnikove veselice, pri kateri so se menjale pesni in govori in glediščina igra. Okoli pete ure popoldne so počastili milostljivi knez in škof semenišče s svojim prihodom in kmalu se je zbralo okoli prevzvišenega gospoda lepo število

odličnih gostov. Zapazili smo več preč. gg. stolnih korarjev, častnega korarja, St. Peterškega, profesorje bogoslovja, ravnatelja c. kr. gimnazije in prof. verozakona na viši gimnaziji, nekoliko drugih duhovnih gospodov in večino bogoslovskega semenišča.

Pesni so nas vrlo zanimale; vendar so nam bolj dopadale pesni mešanega kora, kakor pa moški čveterospevi, temu pa se ni čuditi, — so pač še mlada grla. Odlično je prednašal sedmošolec J. O. Gregorčičevo pesen „Oljki“. Pesen pa je res sama na sebi tako izborna, da bi Gregorčič imel častno mesto med pesniki, če bi bil edino le to pesen stvaril.

Glediščna igra „lakomnosti krivda in poravnava“ je sploh sama ob sebi dobra igra. Gledišče naj bi človeka likalo in njegovo srce blažilo: take vrste igra je gotovo imenovana igra. In kako lepo so jo mladi dijaki igrali; bilo jih je veselje gledati in poslušati. Pred vsemi pa se nam je prikupil, kakor hitro je stopil na oder skopuh — šestošolec J. St. — Kar ga je od nog do glave — vse ga je bilo polno skopuha. Tako je bil lakomen, da se svoje lastne matere ni usmilil, ampak reva je prav gladú morala umreti. Njena smrt skopuhu srce zgane. Od zdaj se ne posti več iz lakomnosti, ampak pokori se za svoj greh, in prihranjeni denar obrača v prid revežem. Ko umira, sporoči vse svoje premoženje sirotišču. Tudi skopuhov strežnik šestošolec J. J. je bil prav na svojem mestu. Mil. knez in škof so izurjenost dijakov pohvalili in se preč. predstojništvu zahvalili za veseli večer, katerega jim je pripravilo. Ob enem so dijaško semenišče povabili prilično majnikovega izleta na svoj grad Windenau. Tudi mi smo preč. predstojništvu semeniškem hvaležni za zabavo.

B.

Iz Ivanjec pri Negovi. (Krivo dolženje.) Vsem častitim bralcem nam zelo priljubljenega „Slov. Gosp.“ bode znan dopis: „Iz Negove“, cerkvena priloga šte. 16. t. 1. Zelo nerad mešam že skoraj pozabljeno stvar iz nova. Ali ker so me mnogi obdolžili, da sem jaz pisatelj onega članka, in mi za to celo s tepe-njem žugali, sem prisiljen, prositi slavno uredništvo, naj ono blagovoli odgovoriti, ali sem jaz res pisatelj dopisa iz Negove šte. 16. ali ne? — (Niste. Ured.) Vas pa vse, kateri ste me tega obdolžili, uprašam, kako vam je bilo mogoče to storiti, ker veste, kakošnje nasledke ima tak sum pri nas?! Sem že enkrat sam jih okusil. Ali sem morebiti koga kedaj osebno razžalil? Ali iz česa sklepate, da sem jaz ravno ta pisatelj? Morebiti, ker sem že enkrat kaj tacega pisal? To vas pa zelo moti in ste celo pozabili, da ide lisica samo enkrat na led. In poleg tega je dopis od Negove in ne iz Ivanjec, moje domovinske vasi. Sedaj, mislim, boste

dovolj prepričani, da ste me zastonj obsojevali in marsikateri celo preklinjali.

Iz Pake. (Sadjerejsko društvo. — Prvo sv. obhajilo.) Prav lepo je gledati sadna drevesa, katera pri nas zdaj kaj lepo cvetó ter krasni duh razprostirajo na vse strani. Ptičice po njih mično prepevajo in ž njih marljive bučele sladko strd nabirajo. Nadejamo se, ako Bog da, veliko sadja; pa še več v prihodnjih letih, ker se pridno goji mlado sadno drevje. — Za vse to pa se imamo zahvaliti v prvi vrsti našemu častivr. gospodu kaplanu. So še sicer kratek čas pri nas, ali moremo reči, da so že prav veliko dobrega nam v prid izvršili. Tako so na primer „sadjerejsko društvo“ oni spravili na noge in kakor imajo veselje in skrb za mlado sadno drevje, tako in še v večej meri pa skrbé tudi za naše mlade otroke v šoli in povsod; preskrbeli so v velikem trudu in podučili okoli 70 otrok, da so na belo nedeljo pristopili v veliki pobožnosti k prvemu sv. obhajilu. Bodi toraj našemu častivrednemu g. kaplanu, za vse to lepa in srčna zahvala izrečena in Bog daj, da bi radi še dolgo med nami ostali.

Od sv. Andraža v Leskovcu. (Iz pred naše pošte.) To je živa resnica, da je naše slov. ljudstvo sila potrpežljivo. Tega se pri nas prepriča človek, kedar mu koli drago. Imamo pošto, toda mož, ki jo ima v rokah, gleda bolj na svoj „geschäft“, kakor pa na to, da ustreže ljudem, ki imajo kaj opraviti s pošto. Celi teden ležé pisma na pošti in če pride nedelja ter bi ljudje radi izvedeli, je-li za-nje kaj na pošti, naš poštar nima časa pogledati v svoje poštne predele, da bi jim povedal, je-li kaj ondi za-nje. Osorno se zadere na-nje, češ, da nima časa za to, njemu je „geschäft“, trgovina prva, za tem še le pride pošta. Ali stoji pa tako pravilo v poštah ravnilih, tega jaz sicer ne vem, toda dozdeva se mi, da bi v njih tako ne stalo. Za našega poštarja je trgovina v resnici „geschäft“ prva, mi mu tega tudi ne jemljemo za zlo, toda treba mu bo vse eno, da ima za pošto vsaj gotove ure in sicer take, o katerih pridejo ljudje lahko pogledat, kaj da bi ondi za-nje bilo. Za to ga tudi prosimo. R. Č.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Bilo se je govorilo, da dobimo o veliki noči trgovinskega ministra za pisanko, toda ni se vresničilo, baron Pusswald nadomestuje ga še naprej in nič se ne ve, kedaj in kdo postane minister. — Državni zbor se je včeraj, dne 5. maja, sešel, gotovo pa je še več poslancev manjkalo in na dnevnem redu so bile le manje stvari, tako odobrenje devetero novih volitev in rešenje nekaterih prošenj, pri teh se je več poslancev oglasilo.

Jutri, v petek dne 7. maja, pride v razgovor načrt postave gledé zavarovanja delalcev pri nezgodah. — Vlada skrbi s sedanjo večino drž. zbora veliko za delalce, vendar pa so ji ti malo hvaležni, na večih mestih so ji te praznike dali opravka. V Gradcu so imeli dne 27. aprila neko zborovanje, a v tem so se godile razprave toliko burno, da je moral vladni komisar seči za vajeti ter je nazadnje zborovanje razpustil. Delalci pa so ga zato precej „nadevali“ in se jim je z vso silo še strgal iz rok. Njih dalnje razgrajanje pa je veljalo potem vitezu bauernvereina — Schönererju. — Iz prisilnih delalnic imajo po novih naredbah upravnega ministerstva hoditi jetniki na delo iz mesta. Na Igu pod Ljubljano, kjer se dela nova cesta, je že 60 taci ljudi na delu. Tako je prav. Za take ljudi je težko delo najbolje in povrh ne kratijo drugim obrtnikom, kakor se je to dosegmal godilo, zaslužka. — Koroški dež. predsednik, baron Schmid-Zabierow, vrnil se je z Dunaja v Celovec a kmalu je odrinil na Gorenje Koroško, ogledat popravljanja Dravinih bregov. — Volitve v mestni zastop v Celovcu vršé se vse na ljubo sedanjim mestnim očetom, agitacija nekaterih novih mož zoper nje torej ni kaj izdala. — Na belo nedeljo so imeli bauernvereinovci v Grabštanju zborovanje, kaj so vse sklenili, tega še ne vemo, a z eno točko se strinjamo z njimi, s to namreč, da si naj dežela osnuje svojo zavarovalnico proti škodi po toči. — Dirke na Rojicah pri Gorici so končali, gledalcev je bilo sicer prvi den veliko, drugi den pa skoraj nič in si bode dotični odbor premislil, preden še bo kako dirko osnul. — Msg. dr. Valussi, stolni prošt v Gorici, pride za škofa v Trijent, pravijo, da je učeni gospod kakor navlašé za to mesto. — V Koprju je bilo na veliko noč pretepavanje med oficirji pa mestjani. Zadnji so prve napadli v sobi, katero so si za-se pridržali. Zakaj pa so jih napadli, se ne ve a oficirji so nekaterim gorke dali po kožuhu, vrh tega pa so jih vteknil še v luknjo. — C. kr. gimnazija v Pazinu (nemška ka-li?) neha s koncem šol. leta, a začne se taka v Pulju na morju. Tega so italijanski rogovileži sami krivi. V Pešti so imeli v nedeljo tamošnji delalci velik shod in vzprejeli so v njem prošnjo, naj bi se tudi njim dala volilna pravica, češ, da plačujó davek v denarju in krvi — morebiti več kakor drugi stanovi. — Minister prava dr. Pavler je umrl. Mož je bil prav pravičen in zavoljo tega nekaj časa sem judom hud trn v peti. — Na Poljskem je za Stryjem pogorelo še mesto Lisko in železniška postaja Tysmenica. Mnogim se dozdeva, da je hudobna roka kriva teh požarov. — Minister Kallay potuje po Bosni, sedaj je v dolnji Tuzli in vzprejema deputacije tamošnjih prebivalcev.

Vnanje države. Na jugu še niso prišli do miru. Grška pa Turška stojite si še vedno nasproti, obé v orožju do zobov. Vsa je podoba, da, kar smo že bili na tem rekli, velevlastim ni prav resnica z njih pritiskanjem na Grško, da se razoroži. Grška vlada je vzela novih 15 milijonov pri Narodni banki na posodo in se ustavlja krepko zadnji želji velevlasti, da se konečno odloči za oboroženje. — Bolgarski knez je vzprejel pismo turskega sultana ter izrekel, da je ljudstvo s to naredbo zadovoljno. Srbska vlada dobi iz novih volitev gotovih 60 glasov večine, zveza radikalcev in liberalcev ji še torej posehmal ne postane nevarna. — Ruski minister za finance je odstopil in car je poklical tajnega svetnika Višnjegrjskega na njegovo mesto. Temu pripisuje se v dotičnih krogih velik pomen. — Nemški cesar Viljelm je poslal za pisanko sv. Očetu zlat križ in če je to tudi le zunanje znamenje spoštovanja, vendar ne bo čisto brez pomena. — Bavarski kralj je ves v dolgih in treba bo, da mu priteče dežela na pomoč z nekakim posojilom. Kralj je namreč dosehmal veliko zidal pa večji-del denarja za tako nepotrebno zidanje potrošil. — Na Francoskem so siti judov in nič bi ne djali, ko bi jim jih kdo potisnil čez mejo, samo pustili bi jim denar še za mejo. Tako pa bi menda povsodi radi. — Okoli mesta Brindisi se ponavlja kolera, vsak dan umrje kje kdo vsled nje. — V Belgiji se je nekaj med delalci pomirilo, imeli pa so v Gentu velik shod, v katerem so poleg drugih, nemogočih reči nekaj dobrih sklenili, ko bi se speljale. — Gladstone dobiva čedalje večje upanje, da spravi svoje načrte gledé Irske pod streho. Upora bode pa še veliko.

Za poduk in kratek čas.

Duhovnija sv. Križa nad Mariborom.

(V spomin njenega stoletnega obstanka. Spisal J. S—a.)
(Dalje)

3. Farovška poslopja.

H kapeli sv. Križa so že takrat, ko je še spadala k Mariborski mestni župniji, prihajali duhovniki božje službe obhajati, ko pa je postala podružnica Kamniške župnije, imeli so redno vsako mlado nedeljo v mesecu pred- in popoldansko službo božjo; tudi so morali Kamniški duhovniki hoditi blagoslavljat mrličev, ki so se na pokopališču pri sv. Križu pokapali.

Za te duhovnike je bila ob zidu pokopališča, ki je bilo okoli cerkve postavljena hiša, v kateri so si duhovniki lahko od težavnega pota odpočili in če je bila treba, tudi ondu prenočili. V tej hiši je stanoval tudi cerkovnik in poznej še so dali v njej prostor šoli.

Na veliko soboto po noči leta 1769 je po brezskrbnosti cerkvenikovi polovica te hiše pogorela, in Kamniški kaplan Matija Mangin, ki je ondu prenočeval, da bi drugi den božjo službo opravljaj, je komaj na pol oblečen iz goreče hiše izbežal ter ljudi priklical, ki so ogenj pogasili ter cerkev in sosedne hiše nesreče obvarovali.

Ko je l. 1786. bila ustavljena samostalna duhovnija z lastnim duhovnikom, moral je ta blizu pet let bivati s cerkvenikom vred v tej hiši. Župnik Anzelm Belič je sicer vedno prosil in ljudi nagovarjal, naj bi mu primeren farovž postavili, ker je v cerkveni hiši stanovanje zanj ne le pretesno, ampak tudi nedostojno, vendar ni nič opravil. Naposled pa se obrne do sekovskega knezoškofa pl. Arko, ki se je pri deželni vladi za-nj potegnil in toliko pomoči izprosil, da so 1791. l. sedanji prostorni farovž z nadstropjem postavili.

Vendar v teku časa je postal farovž, še bolj pa gospodarsko poslopje vsestranskega popravila potreben.

Sedanji župnik č. g. Anton Vraz se je takoj, ko je bila cerkev popravljena, tudi popravljena farovža lotil, gospodarsko poslopje pa je s pomočjo farmanov, čisto znova postavil, ker ni bilo vredno prejšnjega popravljati.

K farovžu dohaja vrt in nekoliko zemlje okoli cerkve (staro pokopališče), kar ima v porabo župnik, ki še tudi dobiva imenovano zbirco v občini sv. Križa in deloma na Šobru, nekaj pa doklada verska zaloga.

4. Šolsko poslopje in šola.

Šolsko poslopje pri sv. Križu je predelano iz nekdanje cerkvene hiše, v kateri je bival cerkvenik in nekaj let tudi prvi župnik.

Leta 1814. se je ta hiša nekoliko popravila ter za šolo priredila. Kakor povsod bil je tudi tukaj sprva učitelj ob enem cerkvenik in organist, in zavoljo te službe je imel pravico po župniji pobirati zrnje, plečeta in sir. To je bila njegova glavna plača, nekaj malega pa še je dobival iz šolske zaloge.

Vsled novih šolskih postav se je učiteljska služba in plača ločila od cerkveniške, samo organisti še smejo učitelji biti, za kar pa dobivajo posebno plačo.

Pri sv. Križu so učiteljevali:

1. Volstuber Janez, rojen 14. jan. 1786. pri sv. Jurju na Pesnici, umrl 8. maja 1860 pri sv. Križu, kder je bil 46 let učitelj. Pomočniki so mu bili zaporedoma Ferš Jurij, Hofgartner Jožef in Kotnik Jožef.

2. Vihar Tomaž od 11. julija 1860 do svoje smrti l. 1869.

3. Lopič Ignac od 28. januarja 1869 do 1876; on je bil poznej učitelj pri sv. Janžu na Dravskem polju, kder je umrl l. 1885. Za njim

sta provizorično učiteljsko službo opravljala Karol Srobotnik in Franc Škofič, vsak po dve leti.

4. Zemljič Jožef od l. 1830; prej je služil v Lembahu. On je osnoval šolski vrt, katerega tudi skrbno obdeluje in vspešno v sadjereji podučuje. Rojen je bil pri Mali nedelji 28. avg. 1846. Šola je enorazredna; otrok je v tem letu 104; in sicer 55 fantov in 49 deklic.

(Dalje prih.)

Smešnica 18. Ljubenc: „Je-li si čital, sosed, kaj je nek profesor v Celju iznašel?“

Mozirec: „Kaj ne!“

Ljubenc: „Rekel je, da je Mozirje ciganska naselba.“

Mozirec: „Ta pa je nova, za-njo zasluži mož pa že posebno odlikovanje. Taka se ne ujame, kjer budi.“

Ljubenc: „Hm, jaz menim, naj si ga izvoli nova naselba za častnega občana...“

Mozirec: „In torej nekako za obercigana?“

Ljubenc: „Da, za tega!“

Razne stvari.

(Požarna straža.) Za požarno stražo v Račah so svitli cesar 80 gld. dali iz lastnega premoženja.

(Občinski predstojnik.) V Studencih Mariboru so sedaj že šestokrat izvolili si za župana g. Jos. Peca. Mož je sicer blag, toda nemčurji ga imajo v kleščah.

(Vremenske prikazni.) Vreme sedaj po celi Evropi ni prijetno, na večih krajih je padel sneg, v Opovi, v Lvovu, v Semerniku pa še tudi bližje nas, tu in tam na Pohorju in celo v Halozah so ga dobili za pisanko. Čez en del slov. Goric okoli Jarenine, sv. Antona pa Ormoža je zadnji den aprila celo toča bila in po nekaterih krajih je veliko škode naredila. Bog nas je varuj!

(Požar.) Na Črešnjevcu je v torek zgorelo troje kmetijskih poslopij in nekaj živine, v ponedeljek pa je v Račah par koč pogorelo.

(Za slov. šolo.) V Konjicah se je ustanovila podružnica sv. Cirila in Metoda. Predsednik ji je velezaslužni g. dr. Drag. Prus, v odboru pa so ti-le gg.: dekan Fr. Mikuš, trgovec J. Šepic, lekar J. Pospisil, uradnik Anton Sattler pa posestnik J. Rudolf. Živeli!

(Strahovit človek.) Na veliko noč si je v Celju Jože Pok, zarad ostrupljenja dveh oseb v ječi, trebuh od spodaj do zgoraj prerezal. Za ta čin pa se je pripravil s flašo vina, kruhom in špehom. Kakor se vidi, ne godi se ljudem po ječah prehudo.

(Prepolne ječe.) V Celju so ječe tako polne, da že ne morejo več vseh jetnikov spraviti vanje. Deset so jih torej tovnej odposlali v Laški trg.

(Vežbanje rezervistov.) Reservisti iz let 1881, 1879 pa 1877 prično letošnje vežbanje v Celju z dnem 29. maja.

(Rakov zarod.) Odkar je račja kuga vkončala rake ono leto skorej po vseh naših potokih in rekah, ne gre rakov zarod nič kaj v število. Treba jih bo tedaj umetno ploditi. Tu in tam so že začeli z njim in kakor se hvalijo, obnese se jim dobro.

(Celjski okrajni zastop.) Gospodje, ki sedé v zastopu, Celjskega okraja, so že vendar enkrat dne 28. aprila imeli sejo, v kateri so potrdili računski sklep za leto 1885. Izdali so 34.334 gld. 10½ kr., a prejeli 38.288 gld. in 58½ kr. Občinsko cesto iz Žalca proti Veliki Pirešici bodo izpremenili v okrajno cesto II. vrste, c. kr. mitnice ob cestah pa bi radi odpravili, toda odkod se naj c. kr. kasi nadomesti denar, ki bi ji na tak način odpadel, na to niso odgovorili, sicer pa bi v resnici nikomur ne djalo žal po njih.

(Steklarna v Libojah.) V Libojah pri Celju preneha delo v steklarni, ne pa v drugih rovih, in delalci gredó samo iz steklarne v Zagorje, kjer je večja steklarna.

(Celjski korenjaki.) V Celju je bil za mesto dne 29. aprila nabor, toda izmed 47 so samo štiri odobrili za vojake. Taki so vam tedaj sedANJI tevtoni!

(Častno srenjčanstvo.) Srenjski zastop na Remšniku je podelil g. Janezu Bezjaku, učitelju v pokoju, dne 18. aprila častno srenjčanstvo ter mu izročil vsled tega krasno diplomo, katero je izdelala tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Gospod častni srenjčan je bil srenji skozi 33 let tajnik in si je sicer še kot učitelj pridobil veliko zaslug za srenjo.

(„Slov. pol. društvo“.) Odbor „slov. polit. društva“ v Mariboru se je v teku lanskega leta zelo skrčil, ker se je nekaj gospodov preselilo iz Maribora, nekaj pa je sicer preobloženih z opravili, da jim ni možno udeleževati se redno odborovih posvetovanj, vendar so pa le-ta sila potrebna. Vsled tega mu zastaja delo in kaže v obče le malo življenja, treba mu torej kmalu prenovljenja in tedaj tudi, da se skliče občni zbor društva.

(Volitev v okr. zastop.) Letos ima okrajni zastop v Mariboru popolnem nemškutarsko lice, od strani Slovencev se ni skorej nič storilo za volitve, odkar so videli, da jim ni moč prodreti v skupini za veliko posestvo. Nam se zdi, da to ni bilo prav.

(Nameščenje.) V Slov. Bistrico pride na mesto raj. c. kr. davkarja, g. Ignacij Donau iz Schladminga. Ali zna slovenski, nam ni znano.

(Drag sneg.) Sneg je Graškemu mestu letos prišel na 37.989 gld. in 48 kr., toliko je namreč izdalo za izpravljanje snega,

(Konkurzni izpit.) Ta teden se je v kn. šk. pisarni v Mariboru vršil izpit za župnijske službe in prestali so ga ti-le čč. gg.: Matej Slekovec, Martin Jurkovič, Jožef Kočever pa Anton Potočnik.

(Spremembe v Lav. škofiji.) Č. g. Armin Kapus, dosedaj kaplan v Dolu, pride za kaplana v Škale. Kaplanija v Dolu pa ostane prazna.

Loterijne številke:

V Gradcu 1. maja 1886: 18, 6, 27, 46, 90
Na Dunaju „ „ 59, 11, 75, 27, 22
Prihodnje srečkanje 8. maja 1886

„Kratek poduk za sveto leto 1886“ dobi se zvezek po **20 krajcarjev v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.**

Naznanilo.

Dne 13. maja t. l. ob 9. uri predpoldne se bode popravilo podstrešja pri farni cerkvi na Ponikvi po dražbi oddalo. Delo ali popravilo z lesom vred je 1300 gl. cenjeno. Vsak dražbenik ima 10% vadija položiti. — Obris in zapisnik sta na ogled pri županstvu.

Občinski urad Ponikva,
dne 26. aprila 1886.

Predsednik:

Franc Korže.

2-2

Janez Pražen

**umetni in trgovski vrtnar
v Celju**

priporoča častitemu občinstvu

sveža semena

za sočivje, travo na raznih zemljiščih, deteljo, gotovo brez predenice, cvetlice, rono, krompir, bob, grah, najboljših vrst. Rastline v loncih, vsake sorte, rože 150 najbolj izbranih vrst.

Vzprejel sem 1883. leta prvo darilo v razstavi rož c. kr. vrtnarske družbe na Dunaju veliko družbinsko svetinjo in častno pismo.

Za vrte pri hišah, cvetlice 100 komadov v 12 vrstah za 40 kr. Izdelujem plane za vrte, kakor tudi tiste izvršujem najokusniše. 2-3

1-2

Oznanilo.

S 1. dnem julija meseca 1886 začne se polletni poduk na deželni podkovijski šoli v Gradcu in razpiše se 10 deželnih štipendij po 50 gld., vrhu tega pa še več štipendij nekaterih okrajnih zastopov, gospodarskih podružnic in konjerejskega društva po 50 gld.

Prošnjiki naj svoje prošnje dpošljejo štaj. deželnemu odboru v Gradcu vsaj do 31. majnika. Podkovači, katerim ni toliko za štipendije, kakor za poduk, naj se oglasijo v prvih treh dneh, t. j. do 4. julija pri ravnateljskem zavodu. Glej štev. 17. „Slov. Gospodarja“ od 29. aprila.

V Gradcu dne 15. aprila 1886.

Deželni odbor štajerski.

Malo preigran klavir,

dober, s šest in pol oktav prodaja Gr. Kerpač, organist v Sentilju, pošta Mislinje. Cena je 75 gold.

Gregor Kerpač,

3-3

organist.

Razpis učiteljskih služeb.

V Ptujskem šolsk. okraju se sledeče učiteljske službe v umeščenje razpisujejo:

- a) Učiteljska služba pri sv. Vidu poleg Ptuja, IV. plačilnega razreda (stalno.)
- b) Učiteljska služba pri sv. Duhu v Halozah, III. plačalnega razreda, prosto stanovanje (stalno ali začasno.)
- c) Podučiteljska služba na Ptujski okolici, III. plač. razred (stalno.)
- d) Podučiteljske službe pri sv. Barbari v Halozah, IV. plač. razred., prosto stanov. (tudi začasno). V Leskovci, IV. plač. razreda, prosto stanovanje (tudi začasno). V Majšbergu, IV. plač. razred, prosto stanovanje (tudi začasno).

Prosilci, nemškega in slovenskega podučevanja zmožni, naj svoje prošnje v šestih tednih pri dotičnem krajnem šolsk. svetu vložijo.

Okrajni šolski svet v Ptuj, 16. aprila 1886.

2-3

Premmerstein.

Hiša

s tremi izbami, kletjo, kuhinjo, gospodarsko poslopje s hlevom in nekaj vrta se takoj da v najem v sredini trga v Št.-Jurji ob južni žel. Več o tem pové gospod

Jakob Drogenik.

trški ključar v Št.-Jurji.

Veliki živinski sejem

bode dne 12. maja, t. j. na dan sv. Pongracija v Teharjih.

Občinski urad v Teharjih,

dne 24. aprila 1886.

2-2

CELOTNA RAZPRODAJA!

Celotna razprodaja!

Zavoljo stavbe nove prodajalnice (štacuna) se mora vse blago odstraniti in to je mogoče, ako se napravi:

„Celotna razprodaja“

pri kateri se bode vse rezano blago po najnižji ceni razprodalo.

Kupci so uljudno vabljeni.

Josip M. Lahova trgovina
v Cirkovcah.

1-2

CELOTNA RAZPRODAJA!

Hiša

s trgovino proda se v Slovenjgradcu. Več izve se pri Josip Lah-u, trgovcu in posestniku v Cirkovcah.

1-2

Hočevnar & Zupan

trgovca v Celju

priporočata svojo najbolj asortirano zalogo špecerijskega, materijalnega in barvnega blaga

kakor tudi

vino v boteljah, parno moko, najboljše vrste semena za njive in vrte, Banaško turšico in oves

po najnižji ceni z zagotovilom povoljne postrežbe.

Kupujeva tudi po najboljši ceni vsako mero masla, fižola, leče, graha, jaje in vse drugo blago, katero se tukaj nareja.

2-3

Proti toči

zavaruje po najcenejših, določenih premijah, pri katerih se **50 odstotkov**, oziroma **33¹/₂ odstotkov** naprej vpusti, kateri se le v slučaju škode doplačuje, na štajerskem, Koroškem in Kranjskem

ogersko-francosko zavarovalno društvo

(Franco-Hongroise.)

Denarni zaklad znaša 8¹/₂ milijonov goldinarjev.

Škoda se ročno ceni in se točno plača.

Premije tudi lahko vsaki po žetvi plačuje.

Glavni zastop v Gradcu,
gosposke ulice „Thonethof“ II. nadstropje.

Glavni zastop za Maribor in okolico pri gospodu

Jožefu Šunko,

Tegetthoff-ove ulice št. 14.

1-2